

Використання ІКТ у дошкільних навчальних закладах

Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), не відмовляючись від традиційних засобів, дає змогу підняти на новий рівень усю роботу в ДНЗ. Наприклад, можна створити батьківську групу в інтернеті, повідомляти їм про справи в дитсадку через СМС, навчати дітей через комп'ютерні ігри, строго дотримуючись вікових гігієнічних норм.

Ключові слова: комп'ютер, прикладна програма, ІКТ-компетентність, вихователь-методист.

Цымбалюк Е. Л. Использование ИКТ в дошкольных учебных заведениях.

Использование информационно-коммуникационных технологий (ИКТ), отказываясь от традиционных средств, даёт возможность поднять на новый уровень всю работу в ДУЗ. Например, можно создать родительскую группу в интернете, сообщать им о делах в детсаде через СМС, учить детей через компьютерные игры, строго придерживаясь возрастных гигиенических норм.

Ключевые слова: компьютер, прикладная программа, ИКТ-компетентность, воспитатель-методист.

Tsymbaliuk O. L. ICT Use in Preschool Educational Institutions.

Use of the information and communication technologies (ICT), without refusing traditional means, gives the chance to lift all work in preschool educational institutions on a new level. For example, you can create a parent group online, to inform them about the affairs in the kindergarten through SMS, to teach children through computer games, strictly adhering to age hygienic standards.

Key words: computer, applied program, ICT competence, teacher-methodologist.

Постановка проблеми. Сучасний період розвитку суспільства характеризується значним впливом на нього інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Невід'ємною і важливою частиною цих процесів є комп'ютеризація освіти. На сучасному етапі в Україні відбувається становлення нової системи освіти, орієнтованої на входження у світовий інформаційно-освітній простір. Цей процес супроводжується істотними змінами в педагогічній теорії та практиці навчально-виховного процесу, пов'язаними із внесенням коректив у зміст технологій навчання, які повинні бути адекватними сучасним технічним можливостям та сприяти гармонійному входженню дитини в інформаційне суспільство. Комп'ютерні технології покликані стати невід'ємною частиною цілісного освітнього процесу та значно підвищити його ефективність. Тому рівень комп'ютеризації разом із кадровим і методичним забезпеченням навчального процесу є вирішальним показником оцінювання дієздатності сучасного дошкільного навчального закладу.

Виклад основного матеріалу. Необхідність застосування комп'ютерної техніки в освітньому процесі регламентовано нормативно-правовою базою. Так, у Державній національній програмі «Освіта України XXI століття» (розділ «Дошкільне виховання») визначено основні положення: «забезпечення розвитку освіти на основі нових прогресивних концепцій, запровадження в навчально-виховний процес сучасних педагогічних технологій та науково-методичних досягнень ... підготовка нової генерації педагогічних кадрів, підвищення їх професійного та загальнокультурного рівня». У Національній доктрині розвитку освіти (стаття IX) наголошено, що «пріоритетом розвитку освіти є впровадження

сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, які забезпечують: подальше удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві».

Нормативні документи, що регламентують впровадження ІКТ у діяльність ДНЗ:

– Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства на 2007–2015 роки» від 9 січня 2007 року № 537-V;

– Указ Президента України «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» від 30 вересня 2010 року № 926/2010;

– Наказ МОН «Правила використання комп'ютерних програм у навчальних закладах» від 2 грудня 2004 року № 903;

– Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій „Сто відсотків” на період до 2015 року» від 27 серпня 2010 року № 1822 – р.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) – це сукупність програмних, технічних, комп'ютерних і комунікаційних засобів, а також способів та новаторських методів їхнього застосування для забезпечення високої ефективності й інформатизації освітнього процесу.

Інформатизація освітнього закладу – це впровадження інформаційних технологій в усі напрями і види освітньої діяльності.

До основних цілей інформатизації належать:

- підвищення якості, доступності та гнучкості освіти;
- підвищення ефективності управління;
- формування інформаційної культури.

Їх реалізація можлива лише при комплексному підході до інформатизації, коли в освітньому закладі створено єдине інформаційне середовище (ЄІС), до якого входять матеріально-технічні, інформаційні та кадрові ресурси, що забезпечує автоматизацію управлінських та педагогічних процесів, узгоджену обробку та використання інформації, повноцінний обмін нею. Інформатизація ДНЗ передбачає використання ІКТ в адміністративній, фінансово-господарській, педагогічній та методичній діяльності й охоплює всіх учасників освітнього процесу: вихованців, батьків (або осіб, що їх замінюють), педагогічних та адміністративних працівників.

Використання ІКТ в адміністративній, фінансово-господарській та методичній діяльності дає змогу:

- ефективно керувати ресурсами, контингентом, освітнім процесом;
- забезпечити комунікацію, створення електронних баз даних, архівів, електронної адреси, сайта дошкільного закладу.

Для успішного створення єдиного інформаційного середовища ДНЗ слід виконати такі умови:

- 1) забезпечити комп'ютерами всі блоки інформаційного простору;
- 2) розвинути мотивацію використання інформаційних систем у кожного з виконавців на своїй ділянці роботи;
- 3) забезпечити підвищення кваліфікації в галузі інформаційних технологій усіх співробітників;
- 4) розподілили весь обсяг інформації за виконавцями;
- 5) організувати локальну мережу в закладі;
- 6) обладнати мультимедійний кабінет;
- 7) забезпечити вільний доступ до Інтернету;
- 8) організувати обмін досвідом у самому дошкільному закладі.

Створення ЄІС дасть змогу реалізувати **завдання з використання ІКТ в освітньому процесі ДНЗ:**

1. Розширити використання ІКТ в освітньому процесі.
2. Розробити систему консультативної методичної підтримки педагогів з метою підвищення їх комп'ютерної компетентності.
3. Систематизувати, оновити й поповнити інформаційні ресурси освітнього процесу.
4. Розробити й апробувати технології мультимедійного супроводу освітнього процесу.
5. Створити банк комп'ютерних навчальних програм, дидактичних та методичних матеріалів із використання інформаційних технологій у роботі дошкільного закладу.
6. Створити комплексну інтегровану модель інформаційно-методичного забезпечення освітнього процесу в дошкільному закладі.

Способи впровадження ІКТ в освітній процес ДНЗ:

- підготовка педагогів до набуття ними практичних навичок роботи в новому інформаційному середовищі;
- створення творчої групи вихователів для розробки, апробації та впровадження новітніх засобів навчання на базі ІКТ;
- розміщення розроблених вихователями навчальних матеріалів на власних веб-сайтах і сайті ДНЗ;
- планування роботи консультативних пунктів, семінарів, майстер-класів із використання ІКТ у навчально-виховному процесі;
- співпраця через інтернет-комунікації з колегами інших закладів та регіонів щодо проблем оптимізації навчального процесу засобами ІКТ.

Переваги використання засобів ІКТ в організації та плануванні діяльності ДНЗ:

- підвищення ефективності навчального процесу;
- можливість управління з використанням результатів попередньої діяльності;
- прийняття більш ефективних управлінських рішень;
- підвищення об'єктивності в оцінці діяльності педагогів;
- більш ефективне управління пізнавальною діяльністю вихованців;
- можливість прийняття більш виважених рішень, які стосуються підвищення результативності навчання;
- оперативний доступ до організаційної інформації стосовно діяльності дошкільного навчального закладу;
- економія як матеріальних, так і людських ресурсів;
- вільний час на вирішення важливих питань;
- скорочення обсягу рутинної роботи.

Нині особливого значення набуває усвідомлення сучасним педагогом-«дошкільником» принципово нових вимог до педагогічної діяльності, його готовність використовувати інформаційно-комунікаційні технології як допоміжний навчальний та виховний ресурс. Тож **методична робота у ДНЗ має бути спрямована на розв'язання таких завдань**, як-от:

- підвищення професійного рівня педагогів шляхом реалізації безперервної освіти;
- сприяння зниженню психологічної напруги при освоєнні комп'ютерної техніки;
- розробка відповідного навчально-методичного забезпечення для використання інформаційно-пошукових систем, мультимедійних, телекомунікаційних та мережевих технологій;
- формування інформаційної культури педагогічних працівників;
- підготовка педагогів до практичного використання засобів ІКТ у своїй професійній діяльності;
- систематизація, оновлення та поповнення інформаційних ресурсів;
- розробка й апробація технологій мультимедійного супроводу освітнього процесу;
- розширення використання ІКТ у роботі з батьками;
- розробка системи консультативної методичної підтримки з метою підвищення інформаційної компетентності педагогів;
- створення банку комп'ютерних навчальних програм, дидактичних та методичних матеріалів із використання ІКТ у роботі ДНЗ;
- створення комплексної інтегрованої моделі організації методичної роботи з педагогічними кадрами.

Формування професійної компетентності педагога в умовах інформатизації освіти вимагає зміни змісту існуючої системи підготовки педагогічних кадрів і створення сприятливих організаційно-педагогічних умов для впровадження сучасних ІК-технологій в освітній процес дошкільних закладів. Через професійні та особистісні відмінності педагогів можуть виникати труднощі під час формування в них ІКТ-компетентності. У зв'язку з цим необхідно вивчити освітні потреби педагогів за допомогою *діагностування* – анкетування, складання діагностичних карт, які містять проблемні питання, теми; індивідуальних співбесід; вивчення адресних заявок, що містять індивідуальні запити з актуальних проблем освіти й управління; систематизації та аналізу виявлених проблем-запитів педагогів. Розпочати варто із заповнення анкет (*див. додаток 1**).

* Додатки до статті див. на CD цього номера.

Проаналізовану в них інформацію варто внести до діагностичних карт (див. додаток 2).

Під час аналізу результатів анкетування і співбесід потрібно виділити чотири групи педагогів, які характеризуються різним рівнем розуміння значущості інформаційно-комп'ютерних технологій у безперервному підвищенні педагогічної компетентності. Кожна група формується залежно від рівнів інформаційно-комп'ютерної компетентності та мотивації застосування відповідних технологій в освітньому процесі.

Критеріями відбору до груп стануть рівень ІКТ-компетентності та рівень мотиваційної готовності до впровадження ІКТ у професійну діяльність.

Перша група (рівень роботи на комп'ютері – нульовий, мотивація – відсутня): представники цієї групи переконані, що високої якості освіти можна досягнути традиційними формами навчання і немає необхідності вирішувати педагогічні завдання із залученням ІКТ.

Друга група (рівень роботи на комп'ютері – базовий, мотивація – низька): представники цієї групи знають, що технології дуже різні, динамічно розвиваються, їх освоєння потребує більших витрат часу (і не лише), ніж традиційні форми навчання (лекції, семінари тощо), і це їм не підходить. Необхідну інформацію такі педагоги радше шукатимуть у бібліотеці, оскільки губляться під час організації пошуку інформації в інтернеті.

Педагогам першої та другої груп необхідне ефективне підвищення мотивації, оскільки з освоєнням нових технологій перед ними відкриваються можливості особистісного і професійного зростання.

Третя група (рівень роботи на комп'ютері – нульовий, мотивація – висока): у представників цієї групи є поняття про те, що інформаційно-комп'ютерні технології дають змогу реалізувати індивідуальний стиль викладання і досягти успіхів в особистому професійному зростанні, але у них немає уявлень про можливі форми впровадження цих технологій в освітній процес.

Четверта група (рівень роботи на комп'ютері – базовий, мотивація – висока): на переконання представників цієї групи, існує безпосередній зв'язок між успішністю педагогічної діяльності та рівнем ІКТ-компетентності педагога, тому є потреба у безперервному розвитку інформаційної культури.

Готовність педагогів застосовувати нові технології в освітньому процесі визначає вибір *форм управління підвищенням ІКТ-компетентності*. Оскільки перша та друга групи вирізняються скептичним ставленням до можливостей ІКТ, то як форму управління бажано вибрати педагогічну й адміністративну дії. Педагогам цих груп необхідні нетривалі за часом і проблемні за змістом форми підвищення кваліфікації, наприклад, майстер-класи щодо застосування інформаційно-комп'ютерних технологій в освітньому процесі, спілкуванні та самоосвіті. Педагогам третьої та четвертої груп варто запропонувати індивідуальні освітні стратегії, які визначаються певними критеріями:

- обізнаність у галузі ІКТ;
- впровадження ІКТ в освітній процес;
- ефективність вибору форм самоосвіти у галузі ІКТ.

Педагогічне управління потрібно розглядати з позиції сприяння та взаємодії. Для кожної групи бажано визначити певні форми і методи роботи, спрямованої на підвищення ІКТ-компетентності кожного педагога, та організувати поетапну освітню диференційовану роботу з ними (див. додаток 3).

Підготовка педагогів проводиться поетапно. Ефективним є застосування проектної технології (див. додаток 4).

Кожний етап удосконалення ІКТ-компетентності педагогів ДНЗ стає логічним продовженням попереднього. Педагоги переконуються, що впровадження нових інформаційних технологій – це вимога часу.

Таким чином, для підготовки педагогів до безперервного розвитку ІКТ-компетентності потрібно створити нову систему підвищення кваліфікації, виходячи з різного рівня прийняття та розуміння педагогами значення ІКТ в освітньому процесі. Наголошують на поетапному впровадженні ІКТ у систему методичної роботи з педагогами (див. додаток 5).

Вихователям-методистам варто використовувати **форми роботи з педагогами**, спрямовані на підвищення їхньої кваліфікації та майстерності. Серед них:

- тижні педагогічної майстерності;
- майстер-класи;
- педагогічні майстерні та наставництво;
- навчальні семінари;
- робота у парі;
- тематичні семінари.

Обмін передовим досвідом — найшвидша, оперативна форма розв'язання протиріч, які назріли у практиці, це ефективна форма швидкого реагування на суспільні запити, ситуацію, що змінюється. З метою пропаганди досвіду найкращих педагогів варто організувати у дошкільному закладі тижні педагогічної майстерності. У межах таких заходів досвідчені педагоги проводять відкриті покази, на яких представляють успішний досвід впровадження інформаційних технологій в освітній процес. Для будь-якого педагога, що вивчає передовий досвід, важливий не лише результат, але й методи, прийоми, за допомогою яких його досягнуто. Це дає змогу порівняти свої можливості та прийняти рішення про впровадження успішного досвіду в свою роботу. Відвідуючи заняття досвідченого колеги, педагог бачить на практиці, як можна застосовувати цифрові освітні ресурси у роботі з дітьми (на заняттях) та їхніми батьками (під час батьківських зборів, консультацій з демонструванням відеофільмів, презентацій).

Ефективною є і така форма роботи з педагогами, як *робота у парі*. Зазвичай пару складають педагог, який володіє ІКТ, і педагог з нульовим рівнем роботи на комп'ютері.

На *тематичних навчальних семінарах* з питань інформатизації педагоги навчаються працювати з комп'ютером та застосовувати мультимедійну техніку безпосередньо у роботі з дітьми. *Тематичні семінари* з питань інформатизації проводить сам вихователь-методист або доручає їх проведення досвідченим педагогам. Такі семінари організуються з метою більш поглибленого занурення у тему, вдосконалення умінь і навичок.

Майстер-класи проводяться для навчання педагогів методів і прийомів роботи з дітьми щодо використання інформаційних технологій. Відкритий показ дає можливість установити безпосередній контакт із педагогом під час заняття, отримати відповіді на запитання, що цікавлять, допомагає проникнути у свого роду творчу лабораторію вихователя, стати свідком педагогічної творчості.

Подолання труднощів і вихід на якісно новий рівень професіоналізму мало ймовірні в автономному режимі. Тому потрібна постійна взаємодія педагогів,

які навчаються, з тими, хто може сприяти в освоєнні й застосуванні нових технологій. З цією метою й використовуються *педагогічні майстерні й наставництво*.

На допомогу педагогам у дошкільному закладі можна створити *творчу групу*, яка розробить заняття з використанням цифрових освітніх ресурсів та методичні рекомендації щодо їх проведення.

Для вдосконалення навичок користування комп'ютером, підвищення ІКТ-компетентності педагогічних працівників, стимулювання обміну найкращим досвідом, пошуку нових творчих методів і прийомів використання інформаційних технологій в освітньому процесі ДНЗ доцільно організувати *конкурси для педагогів*, наприклад:

- цифрових презентацій «Моя група»;
- електронних методичних матеріалів і презентацій для занять;
- інформаційних буклетів для батьків, виконаних за допомогою програми Microsoft Office Publisher;
- електронних групових газет.

Для заходів різного рівня (педагогічні ради, семінари, конференції, атестація педагогів, батьківські збори) буде цікавим створення та використання *мультимедійних презентацій*.

Інноваційні форми впровадження ІКТ у методичну діяльність ДНЗ можна реалізувати через:

- стандартні та спеціалізовані програми;
- використання інтерактивної дошки та мультимедійного комплексу;
- навчальні e-mail-проекти, розміщені в інтернеті;
- соціальні сервіси Web 2.0.

При створенні комплексної інтегрованої моделі організації методичної роботи з педагогічним колективом вагомим значення набувають такі **форми телекомунікацій**, як:

- відеоміст;
- відеоконференція;
- відеосемінар;
- вебінар;
- зв'язок скайпом.

До **інноваційних форм методичної діяльності** слід віднести методичні *веб-квести та кластери*. З їх допомогою відбувається оновлення змісту методичної роботи, ознайомлення з актуальними педагогічними технологіями.

Корисно провести *навчання педагогів роботи з прикладними програмами Microsoft Office*, зокрема з Microsoft Word, Microsoft Power Point, Microsoft Excel, Microsoft OneNote. Для цього потрібно визначити час для роботи за комп'ютерами з кожною групою педагогів та запланувати проведення *низки методичних заходів (консультації)*: «ІКТ як інструмент педагогічної діяльності», «Дошкільник і комп'ютер», «Профілактика стомлюваності при роботі за комп'ютером»; *семінари-практикуми*: «Інформатика та інформація», «Основні пристрої апаратної інформаційної системи», «Ази Microsoft Word», «Ознайомлення з програмою Microsoft PowerPoint», «Прикладні можливості Microsoft Excel»; *педагогічний ринг* «Мандрівка країною ІКТ»).

Прикладні програми Microsoft Office значно полегшать роботу вихователя-методиста, зроблять її цікавішою, заощадять час на творчість (*див. додаток б*).

Нині кожен дошкільний заклад активно залучає родини своїх вихованців до співпраці, визнаючи їх рівноцінними партнерами у відповідальній справі виховання дітей. **Розширити можливості спілкування з батьками допоможуть електронні**

засоби інформування, які є ефективним джерелом отримання інформації. Раніше батьки вихованців ДНЗ отримували дані про розвиток та виховання дітей у куточках для батьків – зі стендів, ширм, папок-пересувок, дбайливо виготовлених вихователями власноруч, а сьогодні вони віддають перевагу іншим джерелам, які щедро дарує інтернет. Перед дошкільними навчальними закладами стоять **завдання щодо використання ІКТ в роботі з родинами вихованців**:

1. Залучати батьків до участі у виховному процесі дошкільного навчального закладу.

2. Надавати можливість отримувати інформацію про розвиток своєї дитини більш зручним способом комунікації (інформаційні стенди, сайти).

3. Пропагувати систему педагогічних знань через використання ІКТ.

Насамперед варто провести *моніторинг* серед батьківської громади ДНЗ, щоб з'ясувати, якій з комунікацій більшість віддає перевагу, яким зручним для них способом хотіли б отримувати інформацію про розвиток своєї дитини. Значна частина батьків, не відкидаючи такі традиційні форми отримання інформації, як індивідуальні бесіди з вихователями та іншими фахівцями, батьківські збори, семінари, тренінги, вважає зручними способами зв'язку веб-сайт, електронну пошту.

Поки готується розробка власного веб-сайта ДНЗ, варто створити *інформаційну групу для батьків та вихователів* дошкільного навчального закладу, користуючись електронною поштою. Адже якщо є доступ до інтернету, *то електронна пошта* – не лише швидкий і зручний спосіб спілкування з батьками, а й дуже ефективний. Перевагами такої комунікації є конфіденційність та адресність інформації, миттєва її доставка, постійний зворотний зв'язок із родинами.

Алгоритм створення інформаційної групи

Попередня робота: збір електронних адрес батьків вихованців; створення, користуючись послугами електронної пошти, інформаційної групи.

Крок 1. Зайдіть на електронну пошту, наприклад, Gmail. Угорі з'явиться панель інструментів, на якій є активні вікна (Gmail, Календар, Документи, Фотознімки, Сайти, Пошук, Більше). Натисніть активне вікно *Більше* — на екрані з'явиться додаткове меню, виберіть у ньому *Групи* і продовжуйте налаштування групи.

Крок 2. Щоб налаштувати групу, введіть назву своєї групи, наприклад, «Інформаційна група для батьків та педагогів».

Крок 3. Введіть адресу електронної пошти для своєї групи.

Крок 4. Опишіть свою групу, наприклад, «Група для батьків та вихователів дошкільного закладу „Сонечко”».

Крок 5. Із запропонованого списку оберіть рівень доступу для учасників групи, наприклад, *Обмеження*.

Крок 6. Тепер необхідно підтвердити введену вами інформацію. Для цього введіть символи, що з'являться перед вами на екрані.

Крок 7. Запросіть учасників групи електронною поштою – у зазначеному полі вкажіть електронні адреси всіх, кого б ви хотіли приєднати до спілкування: батьків, педагогів, інших учасників групи.

Крок 8. Введіть текстове повідомлення для запрошення. Наприклад: «Запрошуємо Вас стати учасником інформаційної групи для батьків та педагогів нашого дитячого садочка. Приєднуйтеся, не пожалкуйте!».

Крок 9. Натисніть вікно *Запросити учасників*.

Крок 10. Завітайте до своєї групи.

Після того як ви покроково закінчили роботу зі створення інформаційної групи, вибрали власника, керівника та приєднали всіх учасників групи, можете починати активно користуватися цим комунікативним ресурсом.

Функціональність інформаційної групи. Створивши свою інформаційну групу, повідомляйте батькам про події, які відбуваються у дошкільному навчальному закладі. Готуючись до певного заходу, надішліть батькам необхідну інформацію, анкети, запрошення. Таке цільове спілкування дає змогу визначити питання, які найбільше хвилюють батьків і, відповідно, коригувати зміст заходу. Так, наприклад, готуючись до батьківських зборів, можна з'ясувати проблемні питання, провівши анкетування, яке допоможе оптимально спланувати захід, продумати інтерактивні форми роботи, залучити потрібних спеціалістів. Користуючись можливостями інформаційної групи, можна презентувати педагогічний персонал, надсилати звіти від вихователів, керівників гуртків та інших спеціалістів, проводити дискусії, спілкуватися з різними, іноді дуже складними і часом «незручними», питаннями.

Дуже важливо, що звичка батьків, як більшості сучасних молодих людей, щоранку розпочинати свій день із перегляду електронної пошти, дає змогу завжди оперативно донести до них потрібну інформацію й оперативно отримати відповідь.

Специфіка введення персонального комп'ютера у процесі виховання дошкільників в Україні полягає в тому, що комп'ютери спочатку використовуються в сім'ї і лише згодом в дитячому садку – в умовах колективного виховання. Комп'ютер для педагогів може стати потужним технічним засобом розвитку, навчання та виховання дітей. Адаптація використання ІКТ дозволить розширити можливості педагога, створити базу для залучення дітей до комп'ютерних навчальних програм. У багатьох комп'ютерних іграх та програмах присутні елементи новизни, сюрпризності, незвичності, в них використовуються засоби заохочення, що так люблять діти. Педагоги прагнуть над вирішенням **завдань щодо використання ІКТ в роботі з дошкільниками:**

1. Забезпечення розвитку пізнавальних здібностей дітей.
2. Формування мотиваційної, інтелектуальної та операційної готовності до використання комп'ютерних засобів в особистій діяльності, успішній соціалізації.
3. Сприяння підвищенню якості підготовки до шкільного навчання.
4. Формування інформаційної культури дітей.

Застосування комп'ютерів, мультимедіа та інформаційних технологій як дидактичних засобів використовується для індивідуалізації навчання та створення благополучного емоційного фону. Використання мультимедіа у навчанні збільшує швидкість передачі інформації дітям та підвищує рівень її засвоєння. Новизна комп'ютера й інтерактивного обладнання відображаються в розширенні та збагаченні змісту знань, умінь і навичок дитини, в інтенсифікації створення структурних комплексів інтелектуального та мотиваційно-емоційного характеру, у зміні динаміки процесу психічного розвитку.

Основні педагогічні цілі використання ІКТ в роботі з дошкільниками:

- розвиток особистості дитини, підготовка її до самостійної продуктивної діяльності;
- розвиток конструктивного, алгоритмічного мислення;

- розвиток творчого мислення за рахунок зменшення частини репродуктивної діяльності;
- розвиток комунікативних здібностей на основі виконаних спільних проектів;
- формування вміння приймати оптимальні рішення в складних ситуаціях;
- розвиток навичок пошукової діяльності.

Використання комп'ютерів у дошкільному закладі не заперечує його засад, адже здійснюється в межах вікового підходу, забезпечуючи створення ігрового середовища відповідно до вимог Базового компонента. Інформатизація дошкільної освіти відкриває можливості для широкого впровадження у педагогічну практику нових методичних розробок, спрямованих на реалізацію інноваційних ідей розвивально-виховного процесу. *Основна ідея полягає в гармонійному поєднанні сучасних технологій із традиційними засобами розвитку дитини.* Цей підхід до використання ІКТ у роботі з дітьми дає змогу зберегти цілісність і унікальність вітчизняної дошкільної освіти. Спочатку використовують комп'ютер для ознайомлення з його функціональним призначенням, згодом виникає необхідність у застосуванні ІКТ на заняттях.

Інформатизація процесу навчання в ДНЗ полягає у застосуванні моделі інформатизації ІКТ в ДНЗ з метою формування життєвої компетентності дошкільника (див. додаток 7).

Процес навчання елементарної комп'ютерної грамотності дошкільників має такі основні складники:

- 1) формування дошкільного компонента змісту освіти та побудова внутрішнього навчально-освітнього моніторингу;

- 2) конструювання системи занять;
- 3) взаємодія педагогів та дошкільників.

Навчання дошкільнят комп'ютерної грамотності передбачає такі *форми роботи:*

- 1) бесіди про комп'ютер та його значення в житті сучасної людини, про сучасні інформаційні технології, будову та основні частини комп'ютера;

- 2) практичні заняття, спрямовані на засвоєння дошкільником елементарних прийомів «спілкування» з комп'ютером, розвиток його здібностей, розширення та поглиблення уявлень про навколишній світ.

Засоби ІКТ, які використовуються в роботі з дошкільниками: використання готових мультимедійних програм; створення особистих розробок за допомогою стандартного програмового забезпечення.

Усі матеріали для роботи з дітьми педагоги ретельно добирають з урахуванням віку та навчальних напрямів роботи з ними. Особливу роль у виборі матеріалу відіграє його позитивне моральне забарвлення (див. додаток 8).

Основна форма організації навчання – міні-заняття, які проводять у формі бесіди та практичної діяльності дітей на комп'ютері. Для практичних занять використовують навчально-розвивальні та ігрові комп'ютерні програми. Тривалість заняття не перевищує 12 хв (див. додаток 9).

Умови та можливості

для використання ІКТ в роботі з дітьми:

- наявність обладнання (чотири комп'ютери та три ноутбуки), проектор, мультимедійний екран;
- укладання електронного каталогу мультимедійних презентацій різного характеру та медіатеки для роботи з дітьми за різними сферами життєдіяльності;
- укладання електронного каталогу інтернет-адрес «Корисні посилання», шаблонів для мультимедійних презентацій та анімаційних картинок за тематикою;

– створення медіатеки презентацій для використання на заняттях із різних розділів програми.

Гігієнічні норми і рекомендації роботи за комп'ютером

1. Максимальна одноразова тривалість роботи на комп'ютері не має бути більшою на день, ніж зазначено нижче:

для дітей 6 років I–II груп – 15 хв;

для дітей 6 років III групи – 10 хв;

для дітей 5 років I–II груп – 10 хв;

для дітей 5 років III групи – 7 хв;

для дітей 6 років, які належать до групи ризику за станом зору, – 10 хв;

для дітей 5 років, які належать до групи ризику за станом зору, – 7 хв.

2. Частина доби, що рекомендована для занять на комп'ютері: перша половина дня – оптимальна, друга – допустима. Заняття з використанням комп'ютера у другій половині дня слід проводити в період другого підйому добової працездатності, в інтервалі від 15 год 30 хв до 16 год 30 хв, після денного сну і полуденку.

3. Максимальна тривалість роботи, що рекомендована на комп'ютері протягом тижня для дітей 5 і 6 років, – 1–2 рази.

4. Дні тижня, що рекомендовані для занять на комп'ютері, – вівторок, середа. У п'ятницю займатися на комп'ютері небажано через тижневу втому.

5. З метою профілактики зорового стомлення доцільно проводити офтальмотренаж (спеціальні вправи для очей). Зорову гімнастику проводять двічі протягом розвивального заняття з використанням комп'ютера: перший раз – усередині роботи на комп'ютері (після 5 хв роботи для п'ятирічних і після 7–8 хв – для шестирічних дітей) та другий раз – після завершення роботи на комп'ютері або після завершення всього розвивального заняття з використанням комп'ютера.

Висновки. У результаті впровадження в роботу дошкільних навчальних закладів ІКТ можна очікувати такі результати:

1. Підвищення ефективності процесу навчання.
2. Активізація пізнавальної діяльності дітей.
3. Підвищення рівня професійної майстерності педагогів.
4. Виявлення рівня психолого-педагогічної компетенції батьків.
5. Створення єдиного інформаційного середовища.
6. Створення активної, працездатної системи підтримки сімейного виховання через використання ІКТ.
7. Забезпечення активної участі батьків в освітньо-виховному процесі ДНЗ.
8. Підвищення педагогічної культури членів родин вихованців.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) // Дошкільне виховання. – 2012. – № 7. – С. 4–19.
2. Впевнений старт : програма розвитку дітей старшого дошкільного віку // Палітра педагога. – 2012. – № 3. – С. 3–25.
3. Воронковська М. О. Використання інформаційних технологій у дошкільній освіті / М. О. Воронковська, Т. А. Сиротенко, С. В. Панченко // Дошкільний навчальний заклад. – 2012. – № 3. – С. 2–12.
4. Галяпа М. М. Портфоліо як засіб самовдосконалення педагога / М. М. Галяпа // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2011. – № 1. – С. 22–27.
5. Єресько О. Освіта в Україні: курс – на ефективне використання інформаційно-комунікаційних технологій / О. Єресько // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 1. – С. 4–5.
6. Ільченко Т. В. Розширюємо можливості спілкування з батьками: електронні засоби інформування / Т. В. Ільченко // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 3. – С. 20–23.
7. Кутеньова Н. Б. Створюємо методичний веб-квест: крок за кроком / Н. Б. Кутеньова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 10. – С. 53–56.
8. Кутеньова Н. Б. Інноваційний підхід до організації методичної роботи з педагогами / Н. Б. Кутеньова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 10. – С. 44–52.
9. Леус І. Створення мультимедійної презентації / І. Леус // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 8. – С. 50–55.
10. Мотурнак Є. Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному закладі / Є. Мотурнак // Практика управління закладом освіти. – 2012. – № 5. – С. 21.
11. Панченко А. Модернізація освітнього процесу у ДНЗ в умовах інформатизації освіти / А. Панченко // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 1. – С. 11–15.
12. Петрова О. Удосконалення інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів дошкільного навчального закладу / О. Петрова, Л. Погорелова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 5. – С. 71–77.
13. Погорелова Л. Педагогічний ринг «Мандрівка ІКТ-країною» / Л. Погорелова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 6. – С. 43–48.
14. Радиш С. Телебачення і комп'ютер у житті малюків / С. Радиш, А. Очкур, І. Кочанська // Психолог дошкільця. – 2012. – № 38 (37). – С. 4.
15. Садова Н. Можливості Microsoft Office у роботі вихователя-методиста / Н. Садова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 1. – С. 19–26.
16. Садова Н. Створюємо сайт ДНЗ : покроковий алгоритм / Н. Садова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 5. – С. 69–70.
17. Садова Н. Наповнюємо сайт дошкільного навчального закладу / Н. Садова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 5. – С. 63–68.
18. Садова Н. Ведемо персональний блог / Н. Садова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 2. – С. 53–55.
19. Садова Н. Розробляємо сайт дошкільного навчального закладу / Н. Садова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 3. – С. 25–30.
20. Садова Н. Створюємо сайт дошкільного навчального закладу / Н. Садова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 4. – С. 53–57.
21. Свириденко О. Навчання XXI століття: ІКТ-компетентність педагогів / О. Свириденко // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 1. – С. 7–10.
22. Свириденко О. Особливості використання програмного забезпечення у навчальних закладах / О. Свириденко // Практика управління закладом освіти. – 2012. – № 5. – С. 29.
23. Стойко О. Інформаційно-комунікаційні технології в роботі дитсадку / О. Стойко, Є. Ліпанова // Палітра педагога. – 2012. – № 6. – С. 5–7.
24. Шалда Н. Інтеграція суспільного та родинного виховання / Н. Шалда // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 8. – С. 56–63.
25. Шинкарецька Л. «Подорож до Африки» : інтегроване заняття з використанням мультимедійної презентації для старших дошкільнят / Л. Шинкарецька // Дошкільне виховання. – 2012. – № 6. – С. 32–34.